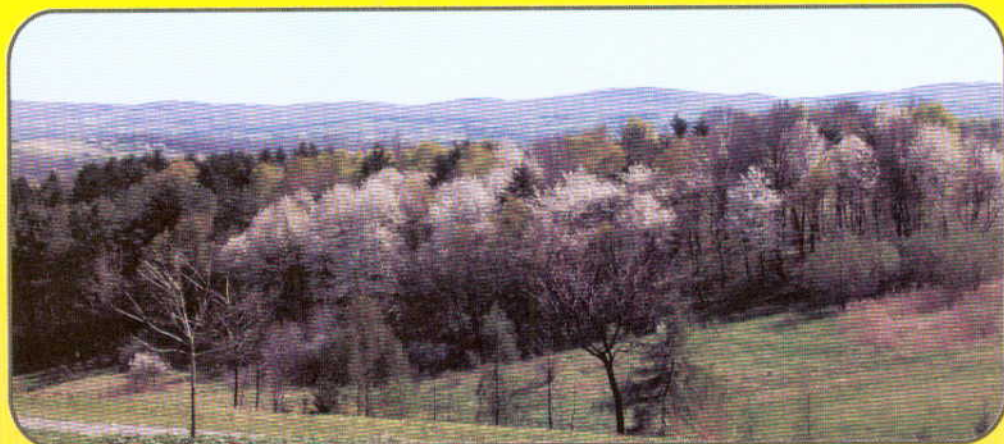

INFORMATOR RYGLICKI

ROK 14 NR 2 (83)
Marzec-Kwiecień
2009 r.
Cena 2,50 zł
ISSN 1508-0056

W PAŚMIE BRZANKI

W numerze:

- * Wielkanoc – zwyczaje i tradycje
- * Symbol wody
- * Sprawozdanie z działalności Rady Miejskiej i Burmistrza
- * W podziękowaniu za wieloletnią współpracę
- * Konkurs ortograficzny o pióro Burmistrza Ryglie
- * Spacerkiem po gminie
- * Krew – darem życia
- * Wydarzenia kulturalne

XV Gminny Konkurs "Na Pisanek Ludową i Plastykę Obrzędową" Ryglice 2009

Organizator: Ośrodek Kultury w Ryglicach

Fot. P. Krzywon

*Święto Wielkiej Nocy to czas otuchy i nadziei.
Czas odradzania się wiary w siłę Chrystusa i w siłę człowieka.
Serdeczne życzenia
Wesołego Alleluja
oraz dużo zdrowia i pogody ducha.
Niech radość Wielkanocy
napelni nasze serca
nadzieją i obfitością Łask od Chrystusa Zmartwychwstałego*

Redakcja

„WIELKI TYDZIEŃ”

*Już Wielki Tydzień, rzućmy pieśni,
Dłuższe modlitwy, posępniejsze lica,
Śmiech się nie ozwie, struna nie zadzwoni...*

Wielki Tydzień upływa pod znakiem przygotowań i oczekiwania Wielkiej Niedzieli. Przez wieki uczestniczone w ciągu tych dni w nabożeństwach upamiętniających wjazd Chrystusa do Jerozolimy, zapowiadający Jego śmierć i zmartwychwstanie. W tym czasie odwiedzano chorych, ubogich, udzielając im wsparcia. Wiele też ludowych wróżb związanych było z tym okresem. Dni Wielkopostne wróżyły pogodę na cały rok; uważano, że jaka jest Wielka Środa to taka będzie wiosna, jaki Wielki Czwartek - takie lato, Wielki Piątek wróży pogodę na zniwa i wykopki, a Wielka Sobota zapowiadała pogodę na całą zimę.

W Wielką Środę po odprawionej Jutrznii w kościele, którą to nazywano Ciemną Jutrznia, milkły kościelne dzwony, a po wsiach chodzili chłopcy z kołatkami, bębniem lub tzw. Tarapatami obchodząc codziennie wieś trzy razy przypominali wszystkim, że obowiązuje post i według starych przepisów kościelnych, kto nie będzie pościł temu „wybiją zęby...”

W tym dniu gospodarze wychodzili w pole z poświęconą w ubiegłym roku wodą i święcili pola, aby dobrze rodziły. Na znak zdrady Judaszowej w tym dniu nie jadano mięsa. Robiono duże snopy ze słomy, przybierano je w czarne, obdarte szaty, chłostano ową kukłę kijami, sieczono drewnianymi pałaszami, wśród śmiechu i wrzawy wleczono go po drogach, wsadzano na taczki, wieziono na plebanie i do gospody. Na koniec topiono ją lub palono.

Wielki Czwartek - zamilkły kościelne dzwony. Do Wielkiej Soboty używano jedynie klekotów do kołatania. Na pamiątkę, że Chrystus nogi uczniom umywał, był w Polsce zwyczaj, że biskupi i królowie nasi w tym dniu umywali nogi starcom. Zygmunt III był pierwszym, który ten obrządek statecznie dopełniał.

Po umyciu nóg starcom sadzano ich potem do stołu, a król i znakomitsze osoby usługiwali im. Każdy starzec otrzymywał zupełny ubiór, tyłkę, nóż i garnki srebrne, tudzież serwetę w, której dukat był związany. W Wielki Czwartek, na pamiątkę wieczerzy pańskiej, we wszystkich domach jedzono tajnię - postną kolację:

*I w Wielki Czwartek u Pańskiej wieczerzy,
Co tak do Wilii z wystawy podobna.
Posępne twarze, smutek w sercu leży,
I chociaż suta ucztą, lecz żalobna...*

Według staropolskich obyczajów wielu Polaków po tajni nic już nie jadło, aż do wielkanocnego śniadania. Wielki czwartek nosił kiedyś

nazwę Wielkanocy umarłych, do tradycji należy palenie ognia w tym dniu, jakoby do tych ognisk miały przychodzić dusze, aby się ogrzać. Do tej pory zachowała się pieśń:

*W wielki Czwartek, w Wielki Piątek
Cierpiał Chrystus za nas smutek
Pietrze, Pietrze weź te klucze
Idź do raju wypuść dusze...*

I niemalże do naszych czasów zachowało się palenie wielkanocnych ognia, co według wielu etnografów jest pozostałością po pogańskich wierzeniach.

Wiara w przebywanie w tym dniu dusz zmarłych była tak silna, że nie myto wówczas naczyń po tajni, zostawiano resztki jedzenia wierząc, że dusze zmarłych karmią się nimi w nocy. Wraz z wietrzeniem w obcowanie dusz, wierzone, że Wielki Tydzień jest okresem największej potęgi mocy nieczystych, a kres im kładzie cud Zmartwychwstania.

Wielki Piątek - to groby. Zwyczaj strojenia grobu Chrystusa przywędrował do Polski najprawdopodobniej z Czech, albo Niemiec i dzięki naszej polskiej szerokiej naturze bardzo się rozwinął. Zewnętrzna okazałość i ambicje poszczególnych zgromadzeń zakonnych sprawiły, że polskie groby olśniewały cudzoziemców.

W ubieraniu grobów dosyć wcześnie zaczęły się pojawiać elementy narodowe. W okresie niewoli stanowiły one główne motywy - jako symbole cierpienia narodu.

Przy grobach straż sprawowały warty, a pełnili je najbardziej szanowani obywatele społeczności parafialnej, często przebrani w polskie mundury. Ściśle związane jest z tradycją wielkopiątkową kwestowanie na cele dobroczynne; budowa przytułków szpitali, ochronek, sierocińców. Było to zadanie dla kobiet.

W ludowych obrzędach wielkopiątkowych ważne miejsce zajmuje żur i śledź. W tym dniu odbywało się wypijanie żuru, potrawy spożywanej przez cały okres Wielkiego Postu, czyli od Środy Popielcowej. W Wielki Piątek gospodynie wyrzucały nareszcie post, którego symbolem był popiół rozsypywany na polu, po czym tłukły garnki, w którym ten popiół niosty. A później w całej Polsce odbywał się pogrzeb żuru i śledzia. Wynoszono z kuchni żur, często oblewano nim drzwi, szczególnie u tych domów gdzie mieszkały młode ładne dziewczyny, wyrzucano też śledzie.

Według starych ludowych wierzeń Wielki Piątek był dniem bardzo ważnym w gospodarstwie, dniem obdarowanym wieloma praktykami i okazją do obrony przed czarami. Wierzone, że tego dnia przed wschodem słońca woda w rzekach i potokach ma właściwości uzdrawiające i zabezpieczające przed chorobami, dlatego też myto się

w nich i kapano, i to bardzo porządnie, wierząc, że ustrzeże to przed bólami nóg i rąk przez cały rok. Myto też krowy, aby zdrowe były i dużo mleka miały.

Powszechnie wierzone w niezwykłą moc tego dnia, dlatego gospodarze sadzili wtedy nowe drzewka owocowe, masło robione w Wielki Piątek gospodynie przechowywały przez cały rok i używały jako lekarstwa na rany. Zniesionym w tym dniu jajkom przypisywano niezwykłą siłę - podobno nigdy się nie psuły, a rzucone do ognia natychmiast gasiły pożar. W tym dniu pieczono również „święcone”: chleb żytni, pszenny, placki z serem, jajeczniki, a w wodzie pozostałej po umyciu naczyń, w których zarabiano ciasto, myto twarz i ręce, by zapewnić sobie urodę i gładką cerę. Pracowano w tym dniu od wczesnego świtu i to bardzo pilnie, bo pracować można było tylko do południa. W Wielki Piątek młode dziewczyny zabierały się do malowania wielkanocnych jajek, a w wodzie, w której się jajka gotowały, myły włosy, wierząc, że będą gęste, bardzo piękne i lśniące.

Od setek lat uważano jajko za siłę przeciwdziałania złym duchom. Jajko też figuruje we wszystkich ważnych obrzędach związanych z pracą rolnika. Do jajka uciekano się zawsze z prośbą, gdy tylko zaistniała potrzeba ochrony przed złymi duchami. Wiele jest też starych podań i legend dotyczących początków malowania jajek.

Podanie greckie z X wieku mówi, że zwyczaj malowania jajek wprowadziła święta Magdalena. Maria Magdalena przychodząc z prośbą do Heroda, aby ulitował się nad Jezusem, podarowała mu kilka malowanych jajek. Ta opowieść dała początek zwyczajowi, że tylko dziewczęta powinny malować jajka, a najładniejsze podarować swoim chłopcom, aby zjednać ich miłość.

Zależnie od rysunku wykonanego na jajku nosiły one swoje własne nazwy: sosenki, jabłuszka, topolki, dzwoneczki, koguciki, kurze łapki itp. I chociaż nikt już dzisiaj nie maluje aż tylu pisanek, to warto pamiętać o tej przebogatej tradycji polskiego folkloru.

Opracowała:
Jadwiga Skowron

ZWYCZAJE I TRADYCJE WIELKANOCNE

Palemki na szczęście

Wielki Tydzień zaczyna się Niedzielą Palmową. Kiedyś nazywano ją kwietną lub wierzbną. Palemki – różgi wierzbowe, gałązki bukszpanu, malin, porzeczki – ozdabiano kwiatkami, mchem, ziołami. Po poświęceniu palemki biło się nią lekko domowników, by zapewnić im szczęście na cały rok. Połknięcie jednej poświęconej bazi wróżyło zdrowie i bogactwo. Zatknięte za obraz lub włożone do wazonów palemki chroniły mieszkanie przed nieszczęściem i złośliwością sąsiadów.

Świąteczne porządki

Przed Wielkanocą robimy wielkie świąteczne porządki nie tylko po to, by mieszkanie lśniło czystością. Porządki mają także symboliczne znaczenie – wymiatamy z mieszkania zimę, a wraz z nią wszelkie zło i choroby.

Palenie Judasza

Kolejnym ważnym dniem Wielkiego Tygodnia jest Wielki Czwartek. Młodzież, zwłaszcza chłopcy, palili tego dnia Judasza. Ze słomy i starych ubrań robiono wielką kukłę, którą następnie wleczono na łańcuchach po całej okolicy. Przy drodze ustawiali się gapie, którzy okładali kukłę kijami. Na koniec podpalano „zdrajcę”. Wymierzonej w ten sposób sprawiedliwości stawało się zadość.

Zwyczaj bardzo rozpowszechniony, zwłaszcza w Małopolsce.

Wielkie grzechotanie

Kiedy milkły kościelne dzwony, rozlegał się dźwięk kołatek. Obyczaj ten był okazją do urządzania psot. Młodzież biegła z grzechotkami, hałasując i strasząc przechodniów. Do dziś zachował się zwyczaj obdarowywania dzieci w Wielkim Tygodniu grzechotkami.

Pogrzeb żuru

Ostatnie dwa dni postu były wielkim przygotowaniem do święta. W te dni robiono „pogrzeb żuru” – potrawy spożywanej przez cały post. Kiedy więc zbliżał się czas radości i zabawy, sagany żuru wylewano na ziemię.

Wieszanie śledzia

W równie widowiskowy sposób rozstawano się też ze śledziem – kolejnym symbolem wielkiego postu. Z wielką

radością i satysfakcją „wieszano” go, czyli przybijano rybę do drzewa. W ten sposób karano śledzia za to, że przez sześć niedziel „wyganiał” z jadłospisu mięso.

Święconka

Wielka Sobota była dniem radosnego oczekiwania. Koniecznie należało tego dnia poświęcić koszyczkę, kosz z jedzeniem. Nie mogło w nim zabraknąć baranka (symbolu Chrystusa Zmartwychwstałego), mięsa i wędlin (na znak, że kończy się post). Święcono też chrzan, – bo „gorycz męki Pańskiej i śmierci została zwyciężona przez słodycz zmartwychwstania”, masło – oznakę dobrobytu – i jajka – symbol narodzenia. Święconkę jadło się następnego dnia, po rezurekcji. Tego dnia święcono też wodę.

Specjalnie dla dziewcząt

Uwaga dziewczyny, – jeżeli w Wielką Sobotę obmyjecie twarz w wodzie, w której gotowały się jajka na święconkę, to znikną piegi i inne mankamenty urody!

Wielka Niedziela – dzień radości

W Wielką Niedzielę poranny dźwięk dzwonów miał obudzić śpiących w Tatrach rycerzy, poruszyć zatwardziałe serca skapców i złośliwych sąsiadów. Po rezurekcji zasiadano do świątecznego śniadania. Najpierw dzielono się jajkiem. Na stole nie mogło zabraknąć baby wielkanocnej i dziada, – czyli mazurka.

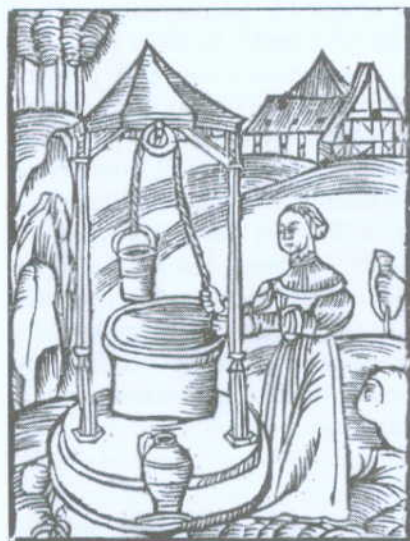
Lany poniedziałek

Lany poniedziałek, śmigus-dyngus, święto lejka – to zabawa, którą wszyscy doskonale znamy. Oblewać można było wszystkich i wszędzie. Zmoczone tego dnia panny miały większe szanse na zamążpójście. A jeśli któraś się obraziła – to nieprędko znalazła męża.

Wielkanocne jajo

Jajo – króluje na wielkanocnym stole, jest symbolem życia i odrodzenia. Tradycja pisanek i dzielenia się święconym jajkiem sięga daleko w przeszłość. Już starożytni Persowie wiosną darowali swoim bliskim czerwono barwione jaja. Zwyczaj ten przyjęli od nich Grecy i Rzymianie. Rumuńskie przysłowie ludowe mówi: „Jeśli my, chrześcijanie zaprzestaniemy barwienia jaj na czerwono, wówczas nastąpi koniec świata”. Czerwone pisanki mają ponoć moc magiczną i odpędzają złe uroki, są symbolem serca i miłości. Jajko jest formą najbardziej doskonałą. Zawiera wszystkie konieczne dla odżywienia organizmu składniki: białko, tłuszcz, sole mineralne i witaminy.

Opracowała A. Rzeszółko

Wytryskujące, ciche źródło. Szum nurtu górskiego strumienia. Huk odmetów wodospadu. Cicha tafla oczka wodnego, jeziora, morza. Ten żywioł wypełnia świat i kształtuje ludzkie ciało. Jest tak ściśle związany z człowiekiem, że bez niego umiera. Pragnienie wody. Człowiek

może obejść się bez wielu rzeczy, lecz pragnienie napoju jest w nim nieodzowne. Kto kiedykolwiek poczuł dłuższą „suchość” w gardle, ten wie, jaką wartość ma wówczas odrobina wody. Jaką ulgę przynosi kąpiel, kuracja wodą mineralną, umycie zabrudzonych rzeczy, oaza na pustyni. Wiele kultur postrzega wodę jako symbol szczególnych energii witalnych.

Religia dotyczy spraw, które umykają ludzkiemu poznaniu. Św. Jan od Krzyża nazywał ją często ciemnością w sensie ograniczenia człowieka w dotykaniu nadprzyrodzonych tajemnic. Nie sposób rzeczywistości „drugiego świata” wyrazić za pomocą słów. W religii chętnie używa się symboli jako przekazników niebieskich tajemnic i „kanałów” Bożej łaski. Symbole to widzialne (materialne) znaki niewidzialnej tajemnicy, która ma stać się przez to bliższa człowiekowi. Człowiek żyje w świecie symboli i stale się nimi posługuje, zwłaszcza we wzajemnej komunikacji i sztuce. Symbolem jest rycina jaskiniowa sprzed tysięcy lat, litera w piśmie, budowla, ikona lub obraz religijny, czynność w rytuale, zwyczaj ludowy, znak drogowy, ikonka w komputerze.

Znany myśliciel C. G. Jung napisał, że „słowo lub obraz jest symboliczny, jeśli zawiera on w sobie więcej treści, niż potrafimy w nim na pierwszy rzut oka rozpoznać”. Woda niesie w sobie wiele treści. Wydaje się, że podobnie jak polski opłatek wigilijny stanowi podstawowy symbol Bożego Narodzenia, tak ważnym wielkanocnym symbolem jest właśnie woda. Pascha wielkanocna, czyli Męka, Śmierć i Zmartwychwstanie zapraszają do aktywnego współuczestnictwa w wielu rytuałach i symbolicznych czynnościach, które upamiętniają wydarzenia sprzed ponad dwudziestu stuleci oraz uobecniają je, ponieważ te wydarzenia zapoczątkowały to, co trwa do dziś i będzie obecne na zawsze. Wśród rytuałów i symboli wielkanocnych występują m. in.: poświęcenie ognia, wody chrzcielnej, święconek, umycie nóg itd.

Korzenie cywilizacji europejskiej, według najnowszych odkryć historycznych sięgają nie tylko do starożytnej Grecji, czy Rzymu, ale głębiej. Już 11 tys. lat temu, gdy lód zamienił się w wodę po ustąpieniu epoki lodowcowej, powstała kolebka cywilizacji. Dzięki wodom wielkich rzek Dolnej Mezopotamii człowiek pierwszy raz osiedlił się, stał się rolnikiem, hodowcą. Tu powstały pierwsze miasta, wynale-

Symbol wody

ziono pismo, narodził się przemysł, handel, komunikacja drogowa i żegluga. Tu skryzlowały się pierwsze normy prawne, obyczajowe, religijne.

W wierzeniach starożytnych, prapoczątkiem wszystkiego było powstanie świata dzięki wyłonieniu się z chaosu wód nowego porządku – wód słonych i słodkich, lądu i morza. Tak powstała Mezopotamia, takie są początki Egiptu, Grecji itp. Obecny w wierzeniach starożytnych jest także potop – prehistoryczne wydarzenie, które było powszechną katastrofą spowodowaną przez działania wód. Mity starożytne nie są jednak jakąś zmyśloną bajką. To sposób wyrażenia za pomocą symboli rzeczywistości w której przyszło żyć. Siły przyrody, bóstwa w pewnym momencie pozwoliły człowiekowi być samodzielnym. Człowiek stał się nowym twórcą świata. W tej mitycznej intuicji zapewne tkwią załączki prawdy.

Kilka tysięcy lat po narodzinach cywilizacji Fenicjanie znad rzek Babilonu przenieśli mezopotamskie osiągnięcia na teren Grecji. Do idei tej sięga także ojciec nauki, Tales z Miletu, który stwierdza, że cały świat powstał z wody. Nie szuka on argumentów religijnych, on po prostu widzi i naukowo dowodzi, że bez wody nie ma życia, człowieka, świata i cywilizacji.

W tym czasie, gdy znane były powszechnie wierzenia religii politeistycznych i przenikały idee naukowe Talesa i jego następców, pisano pierwsze teksty w religii Izraela. Biblię można rozumieć także jako jeden wielki symbol – ukazuje rzeczywistość nadprzyrodzoną pod zasłoną liter, środków i utworów literackich. Jest napisana przez człowieka i Boga – człowiek i jego dzieło jest symbolem Boga. Opis początków świata w Biblii też korzysta z obrazów znanych w innych wierzeniach starożytnych. Na początku było pustkowienie i chaos wód, nad którymi unosił się Duch Boży. Stworzony przez Boga raj znajdował się w miejscu źródeł wielkich rzek. W pewnym momencie świat dotknęła katastrofa potopu. Ponadto symbol wody jest obecny w wielu innych miejscach Starego Testamentu. Chyba najbardziej spektakularne wydarzenie związane jest właśnie z wodą – przejście przez Morze Czerwone. Wędrówka przez pustynię jest możliwa dzięki łasce Mojżesza, która ze skały wyprowadzała wodę. Cud Jonasza, to przeżycie w otchłani wody, we wnętrzu wieloryba. Istotne w religii Izraela były rytuały obmycia wodą a także chrzest nawrócenia poprzez zanurzenie w wodzie.

Historia chrześcijaństwa też wiąże się z tą substancją. Jezus nazywa Siebie Wodą, Źródłem. Nad jeziorem powołuje pierwszych Apostołów. Uzdrawia często za pomocą wody. Obok krwi, wypływa ona z przebitego na krzyżu boku. Nad żywiołem wody Jezus jednak panuje – przemienia wodę w wino, chodzi po tafli jeziora. Pierwszy i najważniejszy sakrament, czyli podstawowy symbol chrześcijański, posługuje się substancją wody, jako znak obmycia z wszelkiego grzechu, zła i początku nowego życia.

W innych religiach również często substancja ta odgrywa ważną rolę. W hinduizmie np. występuje pudża, czyli codzienny rytuał obmycia w świątyni. W japońskiej sinto praktykuje się obrzęd kąpieli i picia oczyszczającej wody.

Słowianie puszczały wianki na wodę. Celtowie i Rzymianie czcili studnie. Egipt miał świętą rzekę Nil. Aborygeni i Indianie także posiadali swoją część dla tego żywiołu.

Woda to podstawowa substancja niezbędna do życia. Zajmuje 3/4 masy organizmów żywych i pokarmu. Z kosmosu Ziemia jest widoczna jako niebieska planeta – prawie cała jej powierzchnia pokryta jest wodą. Ta bezbarwna, bezwonna substancja występuje jako jedyna w przyrodzie we wszystkich trzech postaciach – para wodna, woda, lód. Jest jej dużo, ale zdanej do picia brakuje. 22. marca przypada światowy dzień wody. Przypomina on o niedoborach wody w wielu rejonach świata i zagrożeniu życia jej brakiem.

Woda jest niezbędna w sensie dosłownym, przenośnym i w znaczeniu symbolicznym. Osady starożytne powstawały nad wodą, ponieważ ona dawała bezpieczeństwo – w jej bliskości rodził się z chaosu nowy początek, miasto, cywili-

zacja. W wodzie rodzi się nowe życie: tak powstały pierwsze organizmy na Ziemi i tak przychodzi na świat nowe potomstwo. Z wodą Tales zapoczątkował naukę. W różnych obrzędach i zwyczajach woda stanowi symbol oczyszczenia, odnowy, obfitości. W Poniedziałek Wielkanocny polewa się wodą dziewczęta. W wodzie chrztu rodzi się nowe życie. Umycie stóp Apostołom ukazuje służebność i solidarność wobec bliźniego. Liturgia Wielkiej Soboty przypomina o wodzie i święci ją. W tradycji judeochrześcijańskiej woda stała się znakiem życia nadprzyrodzonego. Wodą Ducha jest łaska. Przypomina ona studnię bez dna. Wszyscy mogą z niej czerpać. Ona formuje, odnawia, krzepi i uzdala do wydawania duchowych owoców. Zaspokaja nasze pragnienie. Bez niej człowiek marnieje.

J. Siemek

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI RADY MIEJSKIEJ

W miesiącu marcu radni Rady Miejskiej w Ryglicach spotkali się na trzech sesjach 2, 16 i 31 marca, z czego dwie pierwsze, zwołane zostały na wniosek Burmistrza Ryglic w trybie nadzwyczajnym.

Na sesji 2 marca radni uchwalili między innymi

zmianę budżetu oraz wyrazili zgodę na przystąpienie Gminy Ryglice do programu „Słoneczna Małopolska” oraz upoważnili Burmistrza Ryglic do zawarcia porozumienia z innymi, w sumie piętnastoma gminami, które przystępują do tego programu. Przedmiotem porozumienia jest wspólne działanie na rzecz pozyskiwania dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, celem realizacji inwestycji polegającej na instalacji kolektorów słonecznych dla mieszkańców gmin będących stronami porozumienia.

Nadzwyczajna sesja 16 marca zwołana została na potrzebę zatwierdzenia zmian w Planie Odnowy Miejscowości Lubcza na Lata 2008 -2015, zmian w budżecie gminy oraz podjęcia uchwały intencyjnej, którą Rada Miejska w Ryglicach postanawia, że w przypadku otrzymania dofinansowania na operację dotyczącą boiska piłki nożnej i bieżni przy Zespole Szkół w Lubczy ze środków finansowych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, boisko i bieżnia będą powszechnie dostępne dla mieszkańców miejscowości Lubcza.

XXXV sesja Rady Miejskiej zwołana w trybie zwyczajnym odbyła się 31 marca.

Pierwszą podjętą uchwałą Rada przyjęła regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym tzw. stypendia. W regulaminie wprowadzono następujące zmiany:

- rodzic lub dorosły uczeń może sobie sfinansować z pobieranego stypendium szkolnego koszt wycieczek szkolnych,
- poszerzono katalog pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym o koszty związane z dostępem do Internetu (instalacja i abonament), tym samym doprecyzowano sytuację, gdy łącznie

internetowe stanowi własność osoby spokrewnionej z rodzicami ucznia pobierającego stypendium,

- dopisano punkt regulaminu, który mówi o rozliczeniu stypendium w sytuacji, gdy uczeń szkoły ponadgimnazjalnej jest zakwaterowany u osoby prywatnej oraz dodano zapis, który dotyczy kosztów dojazdu do szkoły w sytuacji, gdy uczeń korzysta zarówno ze środków komunikacji PKS oraz prywatnej „Mądel” i nie może udokumentować tego wydatku fakturą za bilet miesięczny,

- dopisano punkt mówiący o sposobie rozliczenia stypendium w przypadku, gdy uczeń kupuje używane podręczniki szkolne i nie może przedstawić faktury,

- zwaloryzowało wysokość zasiłku szkolnego, dotychczasowe kwoty: 280 zł, 190 zł, 140 zł zastąpiono kwotami 320 zł, 300 zł i 280 zł.

Kolejna uchwała dotyczyła zaciągnięcia zobowiązania w kwocie 90.000 zł wykraczającego poza budżet Gminy Ryglice oraz plan finansowy na 2009 r. tytułem czynszu za wynajem części budynku w Ryglicach przy ul. Ks. J. Wyrwy 6, gdzie obecnie prowadzony jest Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób przewlekle chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie. Zobowiązanie to zostanie pokryte z dochodów budżetu gminy Ryglice. Wynajem lokalu miesięcznie będzie wynosił 1.000 zł brutto i płacony będzie przez 90 miesięcy od 1.04.2009 r. - 30.09.2016 r.

W dalszej części obrad Radni postanowili o nadaniu tytułu „Honorowego Obywatela Gminy Ryglice” Jego Ekscelencji Księdzu Biskupowi Władysławowi Bobowskiemu. Uroczyste wręczenie aktu nadania tego tytułu planowane jest na drugą połowę maja br.

Następnie Rada wyraziła zgodę na przystąpienie Gminy Ryglice do uczestnictwa i realizacji projektu pn.: „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego”. Projekt ten Gmina realizować będzie na zasadzie umowy partnerskiej zawartej z Gminą Szczucin, która będzie liderem programu. Po uzyskaniu dofinansowania Gmina Ryglice będzie realizować projekt poprzez demontaż pokryć dachowych zawierających azbest oraz transport i bezpieczne składowanie zdemontowanych materiałów na składowisku odpadów niebezpiecznych.

Ponadto przyjęto dwa sprawozdania złożone przez Burmistrza Ryglic. Pierwsze z wykonania gminnego Planu Gospodarki Odpadami dla terenu Gminy Ryglice, a drugie z realizacji programu ochrony środowiska w gminie Ryglice.

Z DZIAŁANOŚCI BURMISTRZA RYGLIC

W ramach wizyt wyjazdowych Burmistrz Ryglic dwukrotnie spotkał się z przedstawicielami gmin na naradach dotyczących projektu „Słoneczna Małopolska”. Ciekawym zebraniem było również forum, które miało miejsce w Krakowie, na temat partnerstwa publiczno – prywatnego, na którym Konsul Generalny Królestwa Wielkiej Brytanii omawiał m.in. plusy wynikające z partnerstwa publiczno – prywatnego w Wielkiej Brytanii. Dla wyjaśnienia, partnerstwo publiczno – prywatne to przedsięwzięcia realizowane w oparciu o umowę długoterminową zawartą pomiędzy podmiotem publicznym a podmiotem prywatnym, której celem jest stworzenie składników infrastruktury umożliwiającej świadczenie usług o charakterze publicznym.

Ponadto w Publicznym Gimnazjum w Ryglicach Burmistrz uczestniczył w naradzie dyrektorów z gmin Ryglice, Szerzyny i Gnojnik, dotyczącej rozpoczęcia obowiązków szkolnego dzieci sześciolatków. Oprócz tego

w szkole Ponadgimnazjalnej w Ryglicach wręczył nagrodę dla zwycięzcy konkursu ortograficznego, którą jak co roku jest „Pióro Burmistrza”.

Burmistrz Ryglic brał również udział w zebraniach grup członkowskich Banku Spółdzielczego Rzemiosła, w którym to nasza gmina posiada cztery udziały. Posiedzenia te odbyły się w Lubczy i Ryglicach.

Na początku marca, Burmistrz wraz z Księdzem Dziekanem Franciszkiem Kuczkim odwiedzili w Tarnowie Księdza Biskupa Władysława Bobowskiego, proponując mu przyjęcie tytułu „Honorowego Obywatela Gminy Ryglice”, z którego wnioskiem o nadanie wystąpił Burmistrz Ryglic. Biskup Bobowski z ogromną radością powziął wiadomość o propozycji nadania tytułu Honorowego Obywatela i z wielkim entuzjazmem, a zarazem charakterystyczną dla Jego osoby skromnością, wyraził swoją aprobatę na przyjęcie tego tytułu.

Oprac. Beata Marcinek

*„Jeśli coś kochasz, to uczyn z tego swój zawód,
ale rób to najlepiej jak potrafisz”*

Krzysztof Petek

W dniu 26 marca 2009 r. odbyło się uroczyste spotkanie z okazji przejścia na emeryturę Kierownika Gminnej Biblioteki Publicznej w Ryglicach Pani Krystyny Dzierwa. Wśród zaproszonych gości znaleźli się: Burmistrz Ryglice p. Bernard Karasiewicz, Przewodniczący Rady Miejskiej w Ryglicach p. Stanisław Pikus, Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie p. Janina Kania, Kierownik Działu Terenowego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie p. Tadeusz Trytek, instruktorki Działu Terenowego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie p. Jadwiga Kupiec i Magdalena Gzyl, Dyrektorzy: Publicznego Przedszkola, Szkoły Podstawowej, Publicznego Gimnazjum, Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie oddział w Ryglicach, Ośrodka Kultury, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryglicach, Szkoły Podstawowej w Joninach, oraz p. Urszula Szuter, pracownicy z Urzędu Miejskiego w Ryglicach i bibliotekarze z terenu Gminy Ryglice.

Podziękowania rozpoczęli: Burmistrz Ryglic p. Bernard Karasiewicz oraz Przewodniczący Rady Miejskiej w Ryglicach p. Stanisław Pikus, którzy w imieniu władz gminy oraz społeczności gminy Ryglice złożyli na ręce Pani Krystyny Dzierwa kryształowy wazon z dedykacją oraz podziękowanie - za „wieloletnie kreowanie literatury

Rok Jubileuszowy
100-lecie Biblioteki Tarnowskiej

33-100 Tarnów, ul. Krakowska 4
www.biblioteka.tarnan.pl
e-mail: mbp@biblioteka.tarnan.pl

tel.: (0-14) 688-8020
(0-14) 688-8021
tel/fax: (0-14) 688-8022

Oz. Terenowy (0-14) 688-80-23 www. 23

**Pani
Krystyna Dzierwa**
Kierownik GBP w Ryglicach

Pani Krystyno, niepostrzeżenie mijają lata, wszystkich nas unosi rzeka czasu, w codzienności zwykłych dni prawie o tym nie pamiętamy. I tylko w takich momentach jak ten, gdy coś się kończy, a coś zaczyna, zatrzymujemy się na chwilę, by spojrzeć wstecz. Dziś spotykają się w tym gronie Pani współpracownicy, znajomi i przyjaciele, aby wyrazić uznanie i wdzięczność za 35 lat kierowania przez Panią Gminną Biblioteką Publiczną w Ryglicach.

Ja, jako dyrektor Biblioteki szczebia powiatowego pragnę przede wszystkim podziękować Pani za rzetelną i z oddaniem wykonywaną pracę, za wytrwałe popularyzowanie czytelnictwa oraz tworzenie w Bibliotece miłej, przyjaznej atmosfery. Zostawia Pani w historii ryglickiej Biblioteki swój trwały ślad i zapisuje się w życiowej pamięci kilku generacji czytelników.

Życzę Pani dużo zdrowia, pomyślności w życiu osobistym oraz spełnienia wszystkich planów i marzeń.

Z wyrazami sympatii

Janina Kania
Janina
Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Tarnowie

Tarnów, 26 marca 2009 r.

w Gminie Ryglice oraz rzetelne sprawowanie funkcji Kierownika Gminnej Biblioteki Publicznej w Ryglicach.

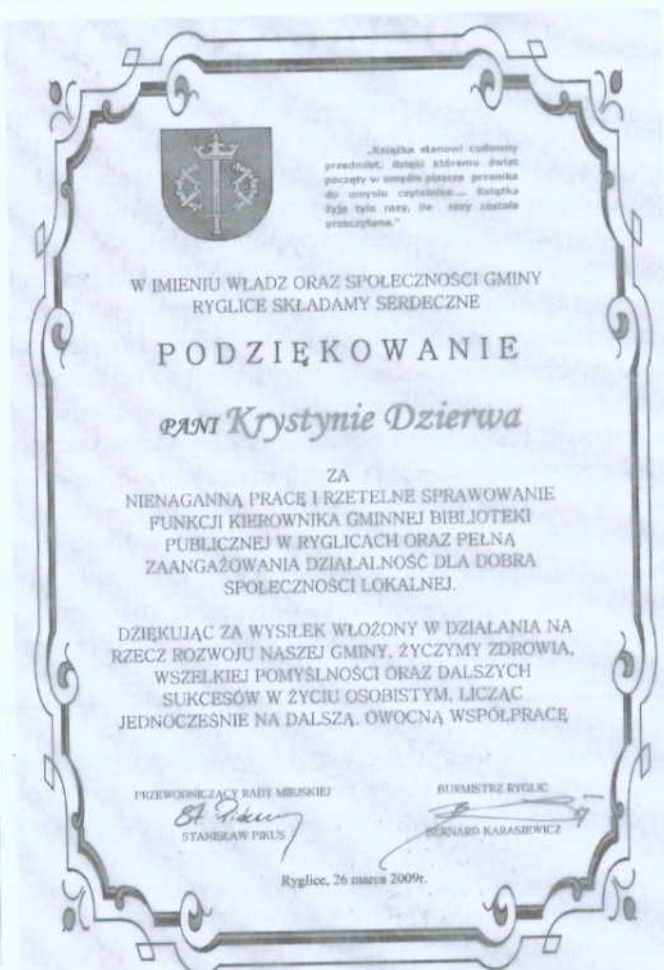
Następnie Pani Dyrektor Janina Kania wyraziła swoją wdzięczność za to, że p. Krystyna „zostawiła w historii ryglickiej Biblioteki swój trwały ślad i zapisała się w życzliwej pamięci kilku generacji czytelników”.

Gorące podziękowanie wygłosiła p. Urszula Szuter rozpoczynając swoją wypowiedź cyt.: „Wspaniałomyślność jest istotą przyjaźni” - Oscar Wilde. Bardzo serdecznie dziękowała za wieloletnią współpracę i za zorganizowanie wielu spotkań z młodzieżą szkolną na terenie Ryglic oraz z dziećmi ze Szkoły Podstawowej w Joninach. Podkreśliła, iż ogromne zaangażowanie jakie p. Krystyny włożyła we współpracę z młodzieżą i szkołami stworzyła możliwość przekazania odbiorcom piękna literatury polskiej i kształtowania wrażliwości na słowo, jego barwę i dźwięk.

Życzenia złożył także p. Tadeusz Trytek Kierownik Działu Terenowego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie oraz pozostałe osoby zaproszone.

Wzruszona p. Krystyna Dzierwa pożegnała Nas wszystkich i życzyła Nam dalszych sukcesów, zrealizowania wszystkich marzeń. Na koniec oficjalnej części wspomniała, że rozpoczęła swoją pracę w Ryglicach, gdy popularna była piosenka nieżyjącej już piosenkarki Anny Jantar „Tyle słońca w całym mieście”, a skończyła ją kiedy ukazały się wspomnienia o Annie Jantar pt. „Słońca jakby mniej”.

Beata Jagodzińska

Gimnazjaliści w ZSP Ryglice walczyli w konkursie ortograficznym o pióro Burmistrza Ryglic!

Dnia 19 marca 2009 r. w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. prof. Czesława Majorka w Ryglicach odbył się II Konkurs Ortograficzny „O tytuł Mistrza Ortografii i pióro Burmistrza Ryglic”.

Konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem. Wzięło w nim udział 20 uczniów, którzy reprezentowali następujące szkoły:

- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Jodłowej
- Publiczne Gimnazjum w Olpinach
- Publicznego Gimnazjum Nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Ryglicach

foto ze zbiorów szkoły

- Publiczne Gimnazjum w Łękach Dolnych
- Publiczne Gimnazjum w Olszynie
- Publiczne Gimnazjum w Żalasowej
- Publiczne Gimnazjum w Tuchowie

Celem konkursu była m.in. pozytywna motywacja do nauki ortografii oraz sprawdzenie umiejętności wykorzystania wiedzy w praktyce.

Poza tytułem Mistrza Ortografii uczniowie walczyli o pióro Burmistrza Ryglic i cenne nagrody książkowe ufundowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną i Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Ryglicach. Konkurs zaszczytli swoją obecnością: Burmistrz Ryglic – Bernard Karasiewicz i Dyrektor Biblioteki Publicznej – Krystyna Dzierwa. Dostojni goście wraz z dyrektorem szkoły – Teresą Połosa – wręczali dyplomy oraz nagrody laureatom i uczestnikom.

Laureaci Konkursu:

I miejsce: **Damian Kawa** – Publiczne Gimnazjum w Żalasowej

II miejsce: **Agnieszka Grębska** – uczennica Gimnazjum im. Jana Pawła II w Jodłowej

III miejsce: **Monika Stepek** – Publiczne Gimnazjum w Ryglicach

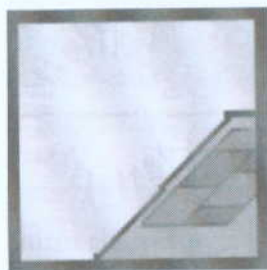

Wyróżnienia:

- **Karolina Marczyk** – uczennica Gimnazjum w Ołpinach
- **Paulina Wrona** – uczennica Gimnazjum w Olszynie
- **Anna Sokół** – uczennica Gimnazjum w Łękach Dolnych
- **Mateusz Cup** – uczeń Publicznego Gimnazjum w Tuchowie

GRATULUJEMY I ZAPRASZAMY ZA ROK!!!

*Halina Sępek,
Anna Madejska*

SŁONECZNA MAŁOPOLSKA

W dniu 31 marca 2009r., w Urzędzie Miejskim w Brzesku, podpisane zostało porozumienie pomiędzy 15 gminami z województwa małopolskiego o współdziałaniu przy realizacji inwestycji „Słoneczna Małopolska”. Określono w ten sposób zasady i procedury współpracy oraz ustalono wzajemne zobowiązania gmin w trakcie realizacji tegoż projektu, polegającego na montażu kolektorów słonecznych na terenie nieruchomości na obszarach gmin będących stronami umowy. Partnerem Porozumienia jest również gmina Ryglice, reprezentowana przez Burmistrza Ryglic Bernarda Karasiewicza.

Na głównego koordynatora Projektu wybrano gminę Brzesko, która zobowiązała się do występowania w roli wnioskodawcy (gminy wiodącej) w staraniu o środki finansowe z funduszy: Szwajcarsko-Polski Program Współpracy; Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Na tej podstawie 227 mieszkańców gminy Ryglice, którzy złożyli deklarację uczestnictwa w programie ograniczenia niskiej emisji, mogą liczyć na minimum 50% dofinansowanie do zakupu i montażu kolektorów słonecznych na ich posesji. Z programu wykluczeni zostali właściciele budynków nie oddanych do użytku.

Podjęta w dniu 31 marca 2009r. uchwała Rady Miejskiej w Ryglicach w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia, umożliwiła również rozpoczęcie procedury zmierzającej do skompletowania szeregu załączników wymaganych do aplikowania o wspomniane środki zewnętrzne. Naukowo-techniczny nadzór nad tymi działaniami sprawuje Naczelna Organizacja Techniczna Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Rada w Tarnowie. W przypadku konieczności ograniczenia ilości beneficjentów/mieszkańców gmin deklarujących udział w projekcie ze względu na warunki programów pomocowych lub wysokość środków finansowych, ilość deklaracji dla poszczególnych gmin przyjęta zostanie według jednolitego, proporcjonalnego wskaźnika. Jak podkreśla Burmistrz Ryglic – bez względu na to czy źródłem energii jest gaz, węgiel, olej opałowy - wzrastające ceny energii cieplnej skłaniają do oszczędności. Dzięki inwestycji „Słoneczna Małopolska” samorząd gminy Ryglice wychodzi naprzeciw tym problemom, wykazując jednocześnie dbałość o stan otaczającego nas środowiska naturalnego. Na etapie przygotowywania wniosków trudno określić szanse pozyskania ewentualnego dofinansowania. Pozostaje jedynie dołożyć wszelkich starań by były one prawidłowe pod względem formalnym i merytorycznym.

M. Machota

Krew – darem życia!

Honorowe Krwiodawstwo w ZSP Ryglice

Polski Czerwony Krzyż od 50 lat propaguje w społeczeństwie bezinteresowne oddawanie krwi. Nasza szkoła, w której już od 8 lat działa Honorowy Klub Dawców Krwi, pod kierunkiem mgr inż. Janusza Szczęcha, po raz drugi w tym roku zaangażowała się

w tę akcję. Inicjatywa ta, cieszy się w naszej szkole bardzo dużym zainteresowaniem wśród uczniów, nauczycieli i lokalnej społeczności. „Jako społeczność szkolna rozumiemy doniosłość tej akcji, dlatego dwa razy w roku chętnie, dobrowolnie i bezinteresownie w niej uczestniczymy. Dziękuję wszystkim, którzy zdecydowali się na tak wielki dar serca

– dar ofiarności dla drugiego człowieka.” – mówi Janusz Szczęch, organizator akcji w ZSP Ryglice.

W tegorocznej akcji, która odbyła się 18 marca 2009r. krew oddało aż 42 osoby!

Krew jest potrzebna codziennie, w dużych ilościach, ponieważ jest bezcennym lekiem, jest niezbędna nie tylko ofiarom wypadków, ale także cierpiącym na szereg poważnych chorób. Przetaczana podczas transfuzji pozwala ratować życie i zdrowie.

Zachęcamy wszystkich chętnych mieszkańców gminy Ryglice do włączenia się w naszą akcję, którą prowadzimy dwa razy w roku w budynku szkoły. Wszelkich informacji udziela mgr inż. Janusz Szczęch – koordynator akcji w ZSP Ryglice.

mgr inż. Janusz Szczęch

DEMONTAŻ AZBESTU NA TERENIE GMINY RYGLICE

Azbest to substancja szczególnie szkodliwa dla naszego zdrowia, a zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska – zaliczany jest do substancji stwarzających szczególne

zagrożenie dla środowiska. Ponadto ustawa w art. 162 określa, że azbest jako substancja niebezpieczna powinna być sukcesywnie eliminowana przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności. W 2003r. rozpoczęto realizację rządowego programu, którego głównym celem jest usunięcie stosowanych wyrobów zawierających azbest w latach 2003-2032.

W marcu 2009 roku, Urząd Miejski w Ryglicach podjął działania zmierzające do realizacji Projektu pn. „**Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru Województwa Małopolskiego**”. Dnia 31 marca 2009r. Rada Miejska w Ryglicach podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia Gminy Ryglice do uczestnictwa i realizacji tego projektu w ramach Szwajcarsko – Pol-

skiego Programu Współpracy w celu zmniejszenia różnic społeczno – gospodarczych w obrębie rozszerzonej Unii Europejskiej. W wyniku ogłoszonego naboru osób zainteresowanych usunięciem azbestu z terenu swojej posesji, zgromadzono 104 deklaracje, które następnie przekazane zostały Gminie Szczucin, będącej na podstawie wspomnianej uchwały liderem programu – Instytucją Wdrażającą. Akcja usuwania azbestu cieszy się wśród mieszkańców gminy Ryglice ogromnym zainteresowaniem, dlatego też dla napływających nadal zgłoszeń utworzono listę rezerwową.

Dofinansowanie obejmować będzie demontaż pokryć dachowych, transport zdemontowanego azbestu oraz składowanie odpadów zawierających azbest na składowisku odpadów niebezpiecznych. Zadanie wyklucza finansowanie nowych pokryć dachowych! Możliwy okres realizacji projektu to lata 2010-2015. Do czasu uzyskania przez projekt dofinansowania gmina Ryglice zobowiązała się do pokrycia opłat wstępnych związanych z przygotowaniem Kompletniej Propozycji Projektu tj. studium wykonalności, oceny oddziaływania na środowisko i innych niezbędnych dokumentów do złożenia wniosku. Zabezpieczy również środki pieniężne na prefinansowanie inwestycji

w zakresie dotyczącym gminy Ryglice oraz na pokrycie do 15% kosztów kwalifikowanych projektu (w części dotyczącej gminy Ryglice).

Warto zaznaczyć, iż każdy kto wykorzystuje substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska zobowiązany jest do dokumentowania rodzaju, ilości i miejsc ich występowania oraz sposobu ich eliminowania. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają taką informację w formie uproszczonej Burmistrzowi

Ryglic. Następnie zebrane dane przekazywane są Województwu Małopolskiemu do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zgromadzone informacje ułatwią nie tylko realizację rządowego programu usuwania wyrobów zawierających azbest, lecz również przyczynią się do efektywnej walki o zdrowie mieszkańców gminy Ryglice i stan środowiska naturalnego.

M. Machota

KONKURS NA BAJKI PROFILAKTYCZNE IV EDYCJA - ROZSTRZYGNIĘTY

Wzorem lat ubiegłych również w 2008 r młodzież Szkół z terenu naszej gminy przystąpiła do konkursu pt "Bajki Profilaktyczne i Ilustracje do Bajek Profilaktycznych"

Celem konkursu było:

- * Edukacja publiczna w środowiskach lokalnych w obszarze profilaktyki problemowej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży
- * Budowanie systemu pomocy z rodzin z problemem alkoholowym
- * Wyposażenie pedagogów, wychowawców, nauczycieli i terapeutów z terenu Województwa Małopolskiego z dodatkową wiedzę poprzez tworzenie odpowiednich narzędzi.
- * Zwiększenie zasobów dorobku literackiego mieszkańców Małopolski poprzez kolejną publikację „Małopolskiej Bajki Profilaktycznej”
- * Promowanie pozytywnych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych.

Konkurs przeznaczony był dla dzieci i młodzieży, zamieszkałej na terenie Województwa Małopolskiego, w następujących kategoriach:

- * uczniowie klas IV - VI szkół podstawowych
- * uczniowie gimnazjum,
- * uczniowie szkół ponadgimnazjalnych.

- Lauratkami „Prac Literackich w kategorii Szkół Podstawowych z Naszej Gminy zostały:

1. Natalia Solarz - Szkoła Podstawowa w Ryglicach - III nagroda za pracę „Dziewczynka i tajemnicze jezioro”
  2. Paulina Cup - Szkoła Podstawowa w Bistuszowej - wyróżnienie za pracę „Magiczna woda”
  3. Kinga Mikrut - Szkoła Podstawowa w Bistuszowej - wyróżnienie za pracę „Magiczny napój”
- Laureatką Prac Literackich w Kategorii Szkół Gimnazjalnych zdobywając wyróżnienie za pracę „Krasnoludki czy potwory” została Monika Lebryk z Gimnazjum Nr 1 w Ryglicach

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca przy Urzędzie Miejskim w Ryglicach dziękuje Dyrektorom Szkół, pedagogom oraz nauczycielom za przygotowanie młodzieży do konkursu. Gratulacje składamy również laureatom zachęcając tym samym młodzież do udziału w kolejnych edycjach tej rywalizacji.

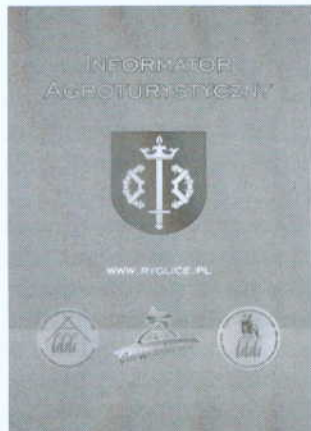
Prace konkursowe (w wydaniu książkowym) włączone zostały do zbiorów Gminnej Biblioteki Publicznej w Ryglicach, z możliwością ich wypożyczenia.

*Przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych
Emilia Marynowska*

Nowy Informator Agroturystyczny

Początkiem kwietnia ukazał się nowy „Informator Agroturystyczny” gminy Ryglice wydany przez Koło Terenowe Stowarzyszenia Agroturystycznego Galicyjskie Gospodarstwo Gościnne oraz Urząd Miejski w Ryglicach.

Ostatni taki folder Urząd Gminy wydał w 2000 roku. W obecnym informatorze oprócz opisu działających na terenie

gminy gospodarstw agroturystycznych (a jest ich obecnie 11) umieszczone ogólne informacje o:

- położeniu geograficznym gminy i jej najważniejszych zabytkach
- szlakach turystycznych (pieszych i rowerowych)
- najważniejszych tradycjach i obyczajach
- wypoczynku i rekreacji na terenie naszej gminy.

Oprócz tego umieszczono bardzo ważne informacje dla każdego turysty tj. ośrodki zdrowia, apteki, stacje paliw oraz atrakcje turystyczne w rejonie.

Informator ten powstał dzięki uprzejmości, życzliwości i zaangażowaniu wielu osób i instytucji. Wszystkim serdecznie dziękuję a w szczególności: Urzędowi Miejskiemu w Ryglicach, Bankowi Spółdzielczemu Rzemiosła w Ryglicach i wszystkim sponsorom za wsparcie finansowe i zaufanie, jakim mnie obdarzyli.

Czytelnikom i turystom życzę miłej lektury.

Z okazji Świąt Wielkanocnych życzę Wszystkim, aby te święta wniosły do waszych serc wiosenną radość, pogodę ducha, spokój i ciepło, optymizm i nadzieję oraz aby te Święta stały się źródłem zrozumienia i szacunku.

*Prezes Koła Terenowego w Ryglicach
Stowarzyszenia Agroturystycznego GGG
Aldona Mazurek*

PPWOW

program integracji społecznej

Program Integracji Społecznej

W roku 2008 Gmina Ryglice otrzymała środki finansowe na realizację projektów w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich w wysokości **559 331,92 PLN**, w tym:

- zrealizowano kilkanaście projektów w roku 2008 na kwotę w wysokości 186 443,95 PLN
- natomiast kwotę w wysokości **372 887,97 PLN** przeznaczono do wykorzystania w roku 2009.

Środki finansowe zostały rozdysponowane na projekty w zakresie usług integracji społecznej oraz na wsparcie szkoleniowe.

W dniu 12 marca 2009 r. Burmistrz Ryglic ogłosił konkurs dla zainteresowanych, potencjalnych usługodawców, którzy do dnia 9 kwietnia mogą składać swoje oferty w zakresie 14 części, w brzmieniu jak niżej:

I. USŁUGI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

1) część I. „Prowadzenie zajęć terapeutyczno-logopedycznych dla dzieci i młodzieży z miejscowości Kowalowa”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **20 000 PLN**

2) część II. „Zdobycie umiejętności pływania przez uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Ryglice”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **45 000,00 PLN**

3) część III. „Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do sportu z terenu gminy Ryglice”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **15 000,00 PLN**

4) część IV. „Działania edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych Gminy Ryglice”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **20 000,00 PLN**

II. USŁUGI ŁĄCZONE

5) część V. „Wspieranie działalności rehabilitacyjnej osób niepełnosprawnych”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **15 000,00 PLN**

6) część VI. „Kultywowanie tradycji regionalnych- integracja społeczeństwa”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **25 000,00 PLN**

7) część VII. „Przeprowadzenie konkursu na najpiękniejszy balkon i ogród w Gminie Ryglice”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **10 000,00 PLN**

8) część VIII. „Kontynuowanie działalności Klubu Integracji Społecznej dla mieszkańców wsi Bistuszowa i Uniszowa”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **25 000,00 PLN**

9) Część IX. „Kontynuowanie działalności Klubu Integracji Społecznej dla mieszkańców wsi Joniny”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **20 000,00 PLN**

10) Część X. „Kontynuowanie działalności Centrum Aktywizacji Pokoleń dla mieszkańców wsi Wola Lubecka”,

na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **20 000,00 PLN**

11) Część XI. „Wzmocnienie więzi międzypokoleniowej w miejscowości Ryglice, Zalasowa, Lubcza, Kowalowa”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **50 000,00 PLN**

12) Część XII. „Zespoły ludowe- tradycja ciągle żywa”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **30 000,00 PLN**

13) Część XIII. „Ochotnicza Straż Pożarna nie tylko ratuje i gasi”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **11 000,00 PLN**

III. USŁUGI DLA RODZIN

14) Część XIV. „Turnus rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych oraz wsparcie wolontariatu”, na którą przeznaczona się maksymalnie kwotę **41 000,00 PLN**

Uprawnionymi usługodawcami dla wszystkich usług wymienionych powyżej są:

1. Organizacje pozarządowe (NGOs)
2. Organizacje kościelne
3. Prywatni usługodawcy: Firmy, osoby fizyczne, spółdzielnie socjalne,
4. Samorządy zawodowe, organizacje samorządu gospodarczego, izby rolnicze
5. Jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego, stowarzyszenia j.s.t. i im podległe jednostki organizacyjne,

Po dokonaniu oceny ofert przez Komisję Konkursową zostanie sporządzona informacja odn. Usługodawców, projektów przez nich realizowanych jak też kwot jakie są konieczne do realizacji proponowanych projektów.

Wszelkie informacje o projektach będą zamieszczane na stronie internetowej Gminy Ryglice www.ryglice.pl w ikonie PPWOW i aktualnościach. Ponadto Usługodawcy z którymi zostanie podpisana umowa lub porozumienie będą mieli obowiązek poinformować mieszkańców Gminy o realizowanych przez nich zadaniach w poszczególnych projektach jak też terminach ich realizacji.

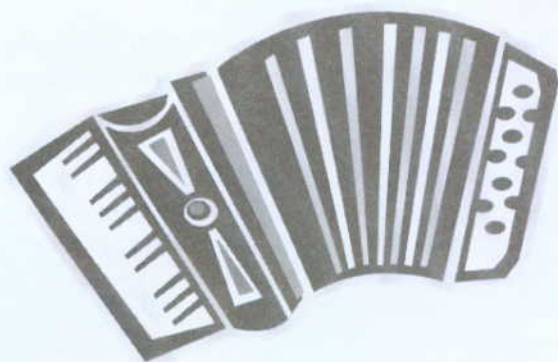
Proszę szukać szczegółowych informacji na stronach internetowych Usługodawców.

Wszelkie pytania można kierować do Koordynatora Programu Integracji Społecznej tel. 014 65-41-027, e-mail: ug@ryglice.pl, gbp_ryglice@op.pl lub do poszczególnych wytypowanych przez Usługodawców Koordynatorów Projektów.

Wszystkich mieszkańców Gminy Ryglice serdecznie zapraszam do czynnego udziału w oferowanych spotkaniach, wyjazdach, szkoleniach itd. w ramach zaakceptowanych i realizowanych projektów w roku 2009.

Koordynator PIS Gminy Ryglice

Akordeon czy heligonka?

Na terenie Polski w muzyce ludowej występuje wiele różnych instrumentów. Niektóre są ludowe w pełnym tego słowa znaczeniu – zostały wymyślane przez twórców ludowych i gra się na nich wyłącznie taką muzykę np. diabelskie skrzypce, fujarki itp. Istnieje jednak szereg instrumentów, które nie mają wszystkich tych cech. Już same skrzypce, podstawowy instrument folkloru, nie są w pełni instrumentem ludowym w genezie i zastosowaniu.

Na potrzeby tego artykułu przeprowadzono krótką ankietę na grupie przypadkowo wybranych 25 osób. Na pytanie, czy akordeon jest instrumentem ludowym odpowiedziało twierdząco aż 23 osoby, czyli 92% pytanych. Zdanie etnografów na ten temat jest odmienne. Dopuszczają możliwość zastosowania tego instrumentu jedynie w regionie rzeszowskim, zaś na terenie reszty kraju nie powinien być stosowany. W obszarze południowej Polski np. w regionie krakowskim, żywieckim dopuszczalnym instrumentem jest heligonka. 11 osób spośród ankietowanych (44%) potrafiła skojarzyć podobieństwo heligonki do akordeonu, w 100% nie potrafiła powiedzieć czym się te instrumenty różnią. Wiedza w tej materii jest więc dość niska.

W muzykologii również istnieje kontrowersja w zakwalifikowaniu akordeonu do określonej grupy instrumentów. Czołowy instrumentalistoznawca polski prof. M. Drobner zalicza go do idiofonów, czyli instrumentów samobrzmiących a nie do dętych. Dlaczego zatem akordeon jest bardziej instrumentem perkusyjnym niż dętym? Chodzi o źródło dźwięku. W instrumentach dętych dźwięk powstaje w samym słupie powietrza, który uderza w dany przedmiot (np. w stroik klarnetu), zaś idiofon to instrument, w którym brzmi właśnie ów przedmiot. Zadęcie może być jedynie sposobem na poruszenie przedmiotu. W idiofonach takich jak: organy i fisharmonia drgania uruchamia słup powietrza poprzez mechaniczny miech, a w harmonijce zadęcie z ust. Możliwe jest wydobyć dźwięku zamiast powietrzem – czymś innym. I tak się dzieje w przypadku krewnych akordeonu jakimi są np. gong, dzwonki, wibrafon, talerze (zupełnie nie podobne do akordeonu).

Źródłem dźwięku w akordeonie jest zatem samobrzmiący języzek metalowy a powietrze jest jedynie czymś pomocniczym. W odróżnieniu od idiofonów mechanicznomiechowych i ustnych, akordeon należy do rodziny ręcznomiechowych. Zewnętrznie instrumenty

tej grupy składają się z części melodycznej (prawa ręka), miecha i części basowej (lewa ręka). Obecnie miech jest prowadzony ręcznie, ale dawniej występowały także miechy nożne. Języcki jako źródło dźwięku znane są już od starożytności. W Chinach znana była harmonijka ustna a później także „szenga”. W Europie dopiero w XVII w. zaczęto budować organowe piszczałki (idiofoniczne). Na przełomie XVIII i XIX w. wynalazek ten znalazł zastosowanie w różnego rodzaju instrumentach. W 1804 r. J. N. Mälzel, wynalazca metronomu, zbudował mechaniczny instrument dęty panharmonikon. Następnie powstały inne instrumenty na tłoczone powietrze: eolina, eolodikon, aeolomelodicon zbudowane w Warszawie przez K. Brunnera, aeolopantalon zbudowany w 1824 przez J. Długosza (grywał na tym instrumencie sam Fryderyk Chopin), aż wreszcie w 1821 physharmonica A. Häckla, ulepszona w 1849 przez A. Debaina, pierwowzór późniejszej fisharmonii. Jednocześnie konstruowano różne typy harmonijek ustnych i instrumenty z miechami uruchamianymi ręcznie. W latach 20. XIX w. F. Buschmann buduje handaoline, której udoskonaloną wersję opatentował w 1829 pod nazwą accordionu Cyrillus Damian w Wiedniu. Odtąd datuje się właściwą historię akordeonu i popularność tego instrumentu w wielu krajach Europy.

Akordeon C. Damiana to po prostu heligonka. Różni się od innych instrumentów tego typu przede wszystkim tym, że działa podobnie jak harmonijka ustna – jeżeli naciskamy guzik i wciskamy miech do środka, wychodzi inny dźwięk niż gdy go rozciągamy. Uzyskanie tego samego dźwięku nastąpiło w akordeonach późniejszych. Współcześnie nam znany akordeon guzikowy (harmonia) został wynaleziony w 1850 roku przez F. Walthera. Później powstały także najrozmaitsze jego odmiany: wiedeńska harmonia guzikowa (harmonika), rosyjska harmonia chromatyczna (bajan), harmonie sekundowe, harmonie pedałowe, koncertyny, bandoniony (bandoneony) a także znany powszechnie akordeon klawiszowy. Należy wspomnieć jeszcze, że na wszystkich wymienionych odmianach akordeonów i harmonii gra się prawą ręką tak odmienne, że znając dobrze jeden instrument, nie da się zagrać na innym – trzeba uczyć się zupełnie od nowa.

Najważniejszymi ośrodkami produkcji akordeonów były i są do dziś Włochy. Tam powstają najpiękniej brzmiące i najbardziej trwałe instrumenty. Ich cena dochodzi w Polsce do 30 tys. zł, ale potrafią służyć przez kilka pokoleń. Oprócz tego znane są akordeony niemieckie, rosyjskie, francuskie. Harmonia guzikowa, czy bardziej popularny akordeon klawiszowy, mogą być kilku chórowe (jeden guzik lub klawisz może grać kilka dźwięków na raz) i gdy pomnoży się to przez ilość palców użytych w grze – powstaje brzmienie głęboko polifoniczne. Może więc akordeon czy harmonia zagłuszać inne instrumenty. Etnografowie podają to jako powód odrzucenia tych instrumentów z muzyki ludowej (heligonka też jest polifoniczna, więc ten argument nie broni się do końca).

„Ona jest takim pokochaniem w uchu” - mówią o heligonce ludzie z Milówki, skąd pochodzą słynni

bracia Golcowie. Jest instrumentem małym, ale dźwięk ma ostry i hardy. Ponoć na heligonce grał sam Janosik, który pochodził ze Słowacji – miał prostą, jednorzędową, po prawej stronie guziki, a po lewej tylko dwa basy. Następna wersja heligonki posiadała dwa rzędy po prawej ręce z dwudziestu jeden guzikami i osiem basów po lewej ręce. W takiej postaci jest wyrabiana od dwustu lat do dnia dzisiejszego. Od początku XX wieku zaczęto wyrabiać trójrzędową heligonkę. Współcześnie produkuje się dwurzędową, trójrzędową i pięciorzędową. To właśnie na Słowacji powstała pierwsza fabryka tych instrumentów. Otworzyli ją bracia Hlavaczkowie. Z czasem fabryka się rozrosła i stała się znana na świecie. Dzisiaj na heligonkę od Hlavaczka czeka się pół roku. Kosztuje od 5 do 6 tys. zł. Do Polski przywędrowała pod koniec XIX w. Heligonka na południu Polski w okresie przedwojennym wyparła niektóre inne instrumenty, bowiem zastępowała niemal całą orkiestrę (przez jej polifoniczność). Na Żywiecczyźnie zrodził się nawet charakterystyczny styl grania na tym instrumencie. Tutaj właśnie owa tradycja przekazywana z ojca na syna, trwa do dzisiaj. Wspomniani bracia Golec marzyli o niej od dziecka, ale nie było ich na nią stać. Dopiero po latach zaczęli uczyć się na niej grać. Obecnie prowadzą jedyną szkołę nauki na heligonce. Stworzyli nawet festiwal heligonistów i fundację, która wspiera te dzieła.

Heligonka jest więc pierwszym przedstawicielem grupy akordeonów. Liczy 180 lat i to jest chyba jedyny powód, że można ją zaliczyć do instrumentów ludowych. Akordeony i harmonie też są stosowane w folklorze, ale rzadziej. Wiąże się to głównie z ceną tych instrumentów – grajków ludowych nie było na nie stać. Heligonka natomiast weszła do folkloru (mimo, że też nie jest tania), ponieważ zakorzeniła się szybko w wśród ludu wiejskiego i wrosła w jego zwyczaje i tradycję. W gminie Ryglice zespół ludowy z Zalasowej posiada heligonki, natomiast zespół z Kowalowej posługuje się jej młodszym bratem – akordeonem.

Oprac. J. Siemek

„W Paśmie Brzanki”

Czasopismo wydane dla mieszkańców: Ryglic, Uniszowej, Bistuszowej, Zalasowej, Woli Lubeckiej, Lubczy, Kowalowej, Jonin.

Wydawca: Urząd Miejski – Ośrodek Kultury w Ryglicach

Redaguje zespół oraz czytelnicy.

Adres redakcji: Ośrodek Kultury, ul. Księdza Jakuba Wyrwy 2,

33-160 Ryglice, woj. małopolskie

Tel. (014) 654-10-83, Fax (014) 654-10-83

e-mail: ok.ryglice@op.pl

Nakład 300 egz.

Skład komputerowy i druk: Mała Poligrafia Redemptorystów w Tuchowie.

Skład zamknięto: KWIECIEŃ 2009 r.

Materiały do publikacji w kolejnych numerach są przyjmowane do każdego

20-go dnia miesiąca poprzedzającego następne wydanie.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji, a także opatrywanie ich własnymi

tytułami. Redakcja nie zwraca nie zamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Opinie wyrażone na łamach „Informatora Ryglickiego” są poglądami autorów.

Czasopismo zrzeszone w „Polskim Stowarzyszeniu Prasy Lokalnej”.

Gmina tradycją malowana

O zwyczaje należy dbać, w przeciwnym razie, aby zobaczyć tradycyjny koszyk ze święconką, będziemy musieli udać się do muzeum.

W Ośrodku Kultury w Ryglicach już po raz XV zorganizowany został Gminny Konkurs „Na Pisanek Ludową i Plastykę Obrzędową”. Celem konkursu jest podtrzymanie oraz ochrona pięknej i cennej tradycji zdobienia pisanek czy koszyków wielkanocnych. W konkursie wzięło udział 148 uczestników. Oprócz osób dorosłych, a było ich 11 w konkursie brały udział prace dzieci i młodzieży z wszystkich miejscowości naszej gminy. Cieszymy się, że piękna tradycja przetrwała i jest pielęgnowana w naszych rodzinach. Nagrodzone prace brały udział w Regionalnym Konkursie „Na Pisanek Ludową i Plastykę Obrzędową” związaną z okresem Wielkanocy” w Tarnowie organizowanym przez Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu.

Prezentujemy laureatów tego konkursu:

Kategoria: Pisanka tradycyjna (dorośli twórcy ludowi)

I miejsce

Krystyna Piątek – Ryglice

Dorota Kisiel – Szynal – Kowalowa

Stefania Fidowicz – Ryglice

Dorota Fidowicz – Ryglice

III miejsce

Zofia Kosowska – Zalasowa

Kategoria: Pisanka współczesna (dorośli twórcy ludowi)

II miejsce

Natalia Zabawa – Zalasowa

Kategoria: Pisanka tradycyjna (dzieci i młodzież)

Nagroda

Hubert i Mateusz Plebanek – Zalasowa

Kategoria: Pisanka współczesna (dzieci i młodzież)

Nagroda

Witold Wątroba – Ryglice

Kategoria: Plastyka obrzędowa – palmy (dzieci i młodzież)

Nagrody

Agnieszka Kumięga – Lubcza

Anna Klucznik – Lubcza

Agnieszka Sikora – Kowalowa

Elżbieta Januś – Zalasowa

I miejsce dla Ośrodka Kultury w Ryglicach w kategorii – STOISKO WIELKANOCNE

Gratulujemy

T. Lisak – Dyr. Ośrodka Kultury w Ryglicach

W podziękowaniu
za długoletnią
współpracę
z naszą gazetą
"W Paśmie Brzanki"
Pani Krystynie Dzierwie
kierownikowi
Gminnej Biblioteki
Publicznej w Ryglicach
- Redakcja

„Zachęcając Twój gościnny, Twój kochany
dom, do odwiedzenia – dla Ciebie
miejmy nadzieję, że będziesz
zadowolony”
Dziękuję Ci

XX REGIONALNY
KONKURS
NA PISANKĘ LUDOWĄ
I PLASTYKĘ OBRZĘDOWĄ
ZWIĄZANĄ
Z OKRESEM WIELKANOCY

Pani

TERESA LISAK

*Dyrektor Ośrodka Kultury
w Ryglicach*

Niech radość płynąć z podtrzymywania i kultywowania przepięknych,
kadowych tradycji wielkanocnych wzbogaca Pań codziennosc, niech staje się
brudem, z którego czerpać będzie młode pokolenie.

Z serdecznymi życzeniami dobieżki wytrwałej pracy na rzecz rozbudowania
w kadoch poczucia tożsamości kulturowej swojej „miejscowości”
oraz pomysłowości w życiu osobistym i artystycznym.

Z wyrazami szczerunku i życzeniami błogosławionych Świąt Wielkanocnych.

Przewodniczący
Julian BIELCZAK
Dyrektor
Stowarzyszenia „Ryglice”
w Ryglicach

Tarnobrzeg, 4 kwietnia 2009 r.

XX
Regionalny
Konkurs
"Na Pisanekę
Ludową
i Plastykę
Obrzędową
związaną
z okresem
Wielkanocy".
Stoiska,
które
reprezentowały
Gminę Ryglice

Fot. P. Krzywoń

